

fra de lærde videnskabelige, hvortil der er henlagt andre Midler, eller om man vil vige tilbage fra dette Princip. Jeg skal derfor tillade mig at anbefale at slutte sig til Fleertallets Forslag under Nr. 5 og det Endringsforslag under Sorø Akademi, der hører dertil.

Tscherning: Med Hensyn til Anvendelsen af Sorø Akademis Midler vil jeg helst intet andet Princip følge end det iaar at bruge dem til en eller anden Gjenstand, hvortil ellers Statens Midler skulde bruges, og til næste Aar at afgjøre, hvortil de da skulde anvendes, ifald vi have dem. Alle specielle Anvendelser, de være beslagte eller ikke beslagte, principmæssige eller ikke principmæssige, forekomme mig ikke at have noget at betyde, og i den Henseende kan jeg give det ærede Medlem for Rjøbenhavns 5te Valgkreds (Ville) Ret i, at det Simpleste havde været at tage fra Sorø Akademi til Indtægt for Staten Saameget, som man troede, det kunde undvære, og derefter lade Statskassen udrede de sædvanlige Udgifter. Det Eneste, jeg har imod, hvad det ærede Medlem ved den Keilighed udtalte, var, at han i en finansiel Bevilling for dette Aar vilde lægge et Princip. I den Bevilling, som Finansudvalget foreslaaer med Hensyn til Anvendelsen af Sorø Akademis Midler, er der intet Princip; vi bryde det Princip, som den ærede Minister har søgt at lægge deri. Han har prøvet paa, ved at lave et Slags Slægtskab, som det ærede Medlem ligeoverfor (Alberti) har kaldet Fællesskab, imellem de lærde Skoler og Sorø Akademi, at skaffe et fremtidigt, stadigt Tilskud til de lærde Skoler, men derpaa bør man ikke gaae ind paa; man bør ikke følge den ærede Minister deri. Overhovedet skal man, naar man har Instituter med særegne Fonds, anvende af deres Midler, saalænge de have dem og ellers lade dem skjøtte sig selv. Da jeg tog Ordet, var jeg uenig med mig selv om, med hvilket af disse lærde Instituter jeg skulde begynde, men da den ærede sidste Taler hændelsesviis sluttede med Sorø

Akademi, har jeg begyndt med det og skal nu strax begive mig til det væsentligste Punkt. Det ærede Medlem for Rjøbenhavns 5te Valgkreds har meent — og heri kan jeg ikke være enig med ham — at Skjalm Hvide egentlig havde udstyret det nuværende Sorø Akademi, som derved var blevet ved at være privat Eiendom, og som saadan skulde det benyttet. Ingen Konge var kommen derimellem, ingen kongelig Bevilling havde afgjort, hvad der skulde tilhøre Sorø. Dersom jeg nu oplyste ham om, at det Meste af, hvad Sorø eier, hidrører fra kongelig Bevilling, vil det ærede Medlem da indrømme, at hans Paastand har været urigtig? (Ville: Ja!). Det Hele hidrører hovedsagelig fra Frederik den Anden. Jeg staaer her med en Bog i Haanden, som viser, at Fordegsøset, Kirker og Tiender ved Sorø Akademis Gods er sammensat af følgende Hoveddele: Det gamle Kloster Gods, Friherrefabrik Holberg med det øvrige af Holberg skjenkede Gods, det Kalkkrengiske Gods, de senere erhvervede Godser Mørup og Nordruplund med Tilhørende, og to særstilte Tiender. Dhr. skulle nu høre, hvorledes det gamle Kloster Gods er kommet til Sorø: „Under dette eller Sorø Klosters gamle Gods, som Kong Frederik den Anden ved Foundation af 31te Mai. 1586 har skjenket og givet til Ungdommens Underviisning og Underholdning i den af ham paa Sorø stiftede Skole, henhøre osv.“ Dette forekommer mig klart; Frederik den 2den var en af vore Konger, og han har netop givet dette Gods. (Ville: Hvem siger det?) Det siges der i en Bog, som nyder en vis offentlig Anseelse, nemlig: Revision og Fortsættelse af Hofmans Fundatsamling ved Dr. A. Schack, og fordi han var lidt uheldig med sin Doktor-disputats, er det ikke sagt, at han har været uheldig med sin Samling af Fundatser. Hvoraf bestaaer da nu det gamle Kloster Gods? Det bestaaer af Kirker samt af Sorø store Ladegaard med ca. 79 Tdr. Hartkorn, Sorø lille Ladegaard med omtrent 53 Tdr. Hartkorn, og Bjernebegaard med omtrent 57 Tdr. Hartkorn, tilfammen omtrent 200 Tdr. Hartkorn ved Hovedgaard-